

Sygn. akt I PK 22/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa Z. W.
przeciwko T. Spółce Akcyjnej w C.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 maja 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt IX Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 września 2013 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację T. S.A. w C. od wyroku z dnia 21 marca 2013 r. Sądu Rejonowego w C., przywracającego Z. W. do pracy w pozwanej Spółce na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz zasądzającego na jego rzecz wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 56 § 1 w związku z art. 52 § 1 w związku z art 100 § 2 pkt 2 k.p. i § 13 ust. 1³ regulaminu pracy, przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pracodawca nie wykazał, aby powód dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, a tym samym, że uzasadnione było roszczenie powoda o przywrócenie do pracy; 2) art. 56 § 2 w związku z art. 45 § 2 k.p., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie

polegające na niezastosowaniu alternatywnego w stosunku do przywrócenia do pracy roszczenia w postaci odszkodowania, przy całkowitym pominięciu i braku rozważenia celowości i możliwości przywrócenia powoda do pracy pomimo stosownego wniosku pracodawcy; II. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez zaniechanie wskazania podstaw prawnych rozstrzygnięcia w zakresie odmowy zasądzenia odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy, przy jednoczesnym przyjęciu, że pozwany nie wykazał, aby strony pozostawały w konflikcie, który czyniłby niecelowym przywrócenie pracownika do pracy; 2) art. 233 § 1 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 382 k.p.c., przez brak wnikliwej i wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, rażące przekroczenie zasady swobody oceny dowodów, w tym ich wiarygodności oraz przedstawienie wniosków, których wiązanie z zebranymi dowodami pozbawione jest formalnej poprawności logicznej i zgodności z doświadczeniem życiowym, w sposób nieuwzględniający jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, co doprowadziło do przyjęcia, że po stronie pracownika nie doszło do ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, a także że brak jest podstaw do uznania, iż przywrócenie go do pracy jest niecelowe lub nieuzasadnione.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, lub o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością z uwagi na oczywiste naruszenie art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. przez uznanie, że możliwość zasądzenia odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy uzależniona jest wyłącznie od wyraźnej aktywności procesowej pracodawcy, przy pominięciu wniosku strony pozwanej w tym zakresie oraz ustaleń dokonanych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego i przyjęciu, że sąd nie jest obowiązany do badania okoliczności uzasadniających zastosowanie tego przepisu w postępowaniu

odwoławczym. Skarżący powołał się na wyroki Sądu Najwyższego, z których wynikać ma obowiązek sądu ustalenia okoliczności faktycznych pozwalających na ich zakwalifikowanie w płaszczyźnie art. 45 § 2 k.p., a nadto podniósł, że Sąd drugiej instancji „ograniczył się do ogólnikowego stwierdzenia, że pozwany nie wykazał, aby strony pozostawały w konflikcie, który czyniłby niecelowym przywrócenie powoda do pracy”, czym naruszył art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia.

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, gdyż - ograniczając się do powołania poglądów Sądu Najwyższego odnośnie do stosowania art. 45 § 2 k.p. - zupełnie pomija wykazanie, że ewentualna obraza przez Sąd drugiej instancji wskazanych przepisów istotnie była tego rodzaju, iż spowodowałaby uwzględnienie skargi kasacyjnej. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że pracodawca, który wskazuje nieprawdziwą przyczynę rozwiązania umowy o pracę, z reguły nie może żądaniu przywrócenia do pracy przeciwstawić twierdzenia o niecelowości uwzględnienia tego żądania (por. wyrok z dnia 21 września 2001 r., I PKN 265/00, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 427) oraz że gdy w wyniku postępowania dowodowego okaże się, iż przyczyna rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę była nieuzasadniona, to tylko szczególne przyczyny leżące po stronie pracownika bądź pracodawcy lub w ogóle niezależne od obydwu stron mogą spowodować zasądzenie na jego rzecz odszkodowania - na miejsce przywrócenia do pracy żadanego przez pracownika (por. wyrok z dnia 18 stycznia 2012 r., II PK 129/11, LEX nr 1135995). W ostatnim z powołanych wyroków zwrócono również uwagę, że sąd może ocenić istnienie niemożliwości lub niecelowości przywrócenia pracownika do pracy dopiero wówczas, gdy ją „ustali”, co wynika wprost z art. 45 § 2 k.p. i świadczy o tym, że w razie wadliwego rozwiązania umowy o pracę prymat ma roszczenie o przywrócenie do pracy, jeżeli takie roszczenie pracownik zgłosił. Skarżący istnienia takich szczególnych przyczyn uzasadniających zastosowanie art. 45 § 2 k.p. nie wskazuje, ograniczając się do

odwołania się do „wynikającego z zebranego w sprawie materiału, w szczególności z zeznań świadków i samego powoda, negatywnego stosunku powoda do obowiązków pracowniczych, skutkującego konfliktem z pracodawcą”. Tymczasem twierdzenie to pozostaje w sprzeczności ze stanem faktycznym sprawy, zgodnie z którym „powód był długoletnim i wzorowym pracownikiem pozwanego (...) nigdy wcześniej w długoletniej pracy powoda u pozwanego (nieprzerwanie od 1982 r.) nie było zastrzeżeń do stanu trzeźwości powoda i przestrzegania przez powoda zasad bezpieczeństwa w komunikacji”.

Odnosnie do zarzutu kwalifikowanej obrazy art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż naruszenie przez sąd drugiej instancji wskazanych przepisów może jedynie wyjątkowo wypełniać podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Ma to miejsce wówczas, gdy wskutek uchybienia konkretnym wymaganiom określonym w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej, gdyż tylko wtedy stwierdzone wady mogą mieć wpływ na wynik sprawy (por. np. wyroki z dnia 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10, LEX nr 950715; z dnia 18 kwietnia 2012 r., II PK 197/11, LEX nr 1216857 oraz z dnia 3 października 2012 r., II PK 64/12, LEX nr 1243026 i powołane w nich orzeczenia). Takich wadliwości uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera, gdyż Sąd drugiej instancji wyjaśnił w nim przyczyny niezastosowania art. 45 § 2 k.p., wskazując na niewykazanie przez skarżącego okoliczności uzasadniających zastosowanie tego przepisu w sytuacji, gdy „powód był długoletnim pracownikiem uznawanym przez pozwanego za zdyscyplinowanego, sumiennego, z zaangażowaniem wywiązującego się z powierzonych mu obowiązków służbowych”.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.